

A Magna Charta Libertatumból (1215)

János, Isten kegyelméből Anglia királya, Skócia fejedelme, Normandia és Aquitania hercege, Anjou grófja, üdvözlét az érsekeknek, püspököknek, apátoknak, grófoknak, báróknak, bírának, erdőmestereknek, sheriffeknek, elöljáróknak (praepositi), közegeknek (ministri), valamennyi megbízottnak (ballivi) és híveknek. Tudjátok meg, hogy mi, isteni sugallatra és a mi magunk, valamint elődeink és utódaink lelki üdvére, Isten ékességére és a szentegyház felmagasztalására, királyságunk megjavítására...

1. Mindenekelőtt megadtuk és jelen levelünkkel megerősítettük Isten, mi magunk és örököseink nevében mindörökké, hogy az angol egyház szabad legyen, bírja teljes jogait és sértetlen szabadságait.

12. Hadmegváltási és más adót (scutagium vel auxilium) csakis királyságunk közös tanácsával lehet kivetni, kivéve azt az esetet, amikor miértünk válságdíjat kell fizetni, vagy amikor elsőszülött fiúunkat lovaggá ütik, vagy amikor idősebbik leányunk elsőízben férjhez megy, de ezekben az esetekben is a követelt adó mértéktartó legyen. Hasonlóképpen kell eljárni London város adóival (auxilia) is.

13. London városának (civitas) legyen meg minden ősi szabadsága és szabad szokása, mind a többi város, burg, község és kikötő (civitates et burgi, et villae, et portus) éljen összes szabadságával és szabad szokásával.

14. Ha nem a fentemlített három adóról van szó, hanem más adó (auxilium) kéréséről vagy a hadmegváltási adó (scutagium) kivetéséről, úgy a királyság közös tanácsának megtartása végett (névre szóló) pecsétes meghívólevelünket fogjuk küldeni az érsekekhez, püspökökhöz, apátokhoz, grófokhoz és a nagy bárókhoz. Továbbá általánosságban, a serifek és a mi ballivusaink útján fogjuk meghívni mindazokat, akik közvetlen hűbéreseink (de nobis tenent in capite), de meghívásuk meghatározott napra, mégpedig legalább negyven napos határidőre és meghatározott helyre szóljon. Mindezekben a meghívólevelekben a meghívás okát meg fogjuk jelölni. Ha ilyen formán megtörtént a meghívás, a kitűzött napon kerüljön az ügy tárgyalásra a megjelentek tanácsával, még akkor is, ha nem mindegyik meghívott jön el.

15. Egyébiránt nem engedjük meg, hogy valaki saját szabadjaitól adót (auxilium) szedjen, kivéve azt az esetet, midőn életéért kell válságdíjat fizetni, vagy elsőszülött fiát ütik lovaggá, vagy elsőszülött leányát elsőízben kiházasítja, de ilyenkor az adó ne haladja meg a mértéket.

16. Senkit se lehet arra szorítani, hogy a lovagi hűbér, avagy más szabad hűbér (liberum tenentum) után nagyobb szolgálatot teljesítsen, mint amennyivel az előbbiek alapján tartozik.

17. Az udvari bíróság, ha közös perekben (communia placita) ítélezik, ne kövesse udvarunkat vándorlásában, hanem valamilyen meghatározott helyen tartózkodjék.

20. Szabad ember (liber homo) kis vétek esetében engesztelési díjat csak a vétek mértéke szerint fizessen (omercietur). Nagy vétek esetében az engesztelési díj is a vétek nagyságához igazodjék, de ne érintse létfenntartását (contenementum suum). Ugyanígy fogják büntetni a kereskedőt, de áruja érintetlen marad, s ugyanígy büntetik a villanusokat, akiknek sértetlenek maradnak munkaeszközeik (wainnagium). S a fent nevezett büntetéseket nem fogjuk másként kiróni, mint a szomszédságból származó becsületes esküdtek vallomása alapján.

35. Az egész királyság területén csak egyféle mértéke legyen a bornak, a sörnek (cervisia), a gabonának (blad), mégpedig a londoni fertály. A festett kelméknek, a közönséges rőt színű szöveteknek (russetum) és a páncélingre való anyagnak (halbergettum) szélessége is egy legyen, tudniillik a szélétől számított két rőf (ulna). A sulyokra ugyanaz vonatkozzék, ami a többi mértékekre.

39. Egyetlen szabad embert se fogjanak el, vessenek tömlöcbe, fosszanak meg javaitól, helyezzenek törvényen kívül vagy száműzzenek, vagy más módon ne tegyenek tönkre, s mi sem fogunk ellene támadni, se más nem fogunk ellene küldeni törvényes ítélet nélkül, melyet a vele egyenlők (pares sui) hoztak hazája törvényei alapján.

40. Igazságot és bírói ítéletet (justicia) senkinek eladni, senkitől megtagadni, vagy senki számára elnapolni nem fogunk.

41. Az összes kereskedők épségben és biztonságban utazhatnak ki Angliából, jöhetnek be Angliába és tartózkodhatnak, vagy közlekedhetnek bent az országban, szárazföldön és vízen egyaránt, anélkül, hogy mindenféle jogtalan vámot követelnének tőlük, kivéve a háborús időket, ha olyan területről valók, amely háborús állapotban van velünk...

52. Akit mi megfosztottunk birtokaitól, váraitól, kiváltságaitól vagy jussától a vele egyenlők törvényes ítélete nélkül, annak mindazt tüstént vissza fogjuk juttatni. És ha emiatt viszály támadna, az ügyben az a huszonöt báró ítélkezzék, akikről a béke biztosításával kapcsolatban alább történik említés. Mindazoknak az ügyében pedig, akiket a vele egyenlők ítéleté nélkül, akár a mi atyánk, Henrik király, akár a mi testvérünk, Richard király valamijüktől megfosztott, amí a mi kezünkre szállt vagy mások birtokába jutott, de amiért nekünk kell kezeskednünk, haladékat fogunk kapni, úgy amint ez általában a keresztieseknek jár. Kivételt képeznek azok ügyei, akiknek a javára már bírósági eljárás indult meg vagy parancsunkra eljárást foganatosítottak a keresztnek általunk történt felvétele előtt. Ezeknek tüstént teljes igazságot fogunk szolgáltatni, mihelyt visszatérünk zarándokutunkról, vagy pedig most azonnal, ha zarándoklatunk történetesen elmaradna.

61. Mindezeket a fent elmondottakat megengedtük Isten kedvéért, királyságunk megjavítása céljából, valamint a köztünk és a bárók közt keletkezett viszály kedvező lecsendesítése végett. Mindörökre örvendeni kívánván ezek teljes és szilárd tartósságának az alább leírt biztonságot engedélyezzük nekik. Tudniillik azt, hogy a bárók válasszanak tetszésük szerint huszonöt bárót az országból, akik saját erejükhöz képest tartoznak őrizni, megtartani, s őriztetni a békét és szabadságokat, amelyeket nekik

adtunk és jelen oklevelünkkel megerősítettünk, mégpedig olyképpen, hogyha mi, vagy udvarbíránk (justitiarius) vagy ballivusaink, vagy valaki közegeink (ministri) közül hibázni fog valamiben és valaki ellen, vagy a béke és biztonság valamely cikkelyét át fogja hágni és a vétek a huszonöt báró közül négynek tudomására jut, akkor e négy báró keressen fel bennünket vagy távollétünkben udvarbíránkat és jelentse nekünk a sérelmet s kérje tőlünk egyúttal késedelem nélküli orvoslását. És ha mi - vagy ha országon kívül vagyunk, a mi udvarbíránk - a bejelentéstől számított negyven napon belül nem orvosolná a sérelmet, abban az esetben a négy báró ismertesse az ügyet a többi báróval a huszonöt közül. Ezek huszonöten pedig az egész ország közösségével (cum communa totius terrae) nyugtalanítsanak és sanyargassanak bennünket minden módon, ahogyan csak bírják, vegyék be várainkat, foglalják el földjeinket, birtokainkat, amíg véleményük szerint az orvoslás meg nem történt. Személyünk, a királyné és gyermekeink személye azonban épségben maradjon. Mihelyt az orvoslás megtörtént, ragaszkodjanak ismét hozzánk, miként előbb tették. Az országból, aki akar, esküdjön meg arra, hogy a fentnevezett huszonöt báró parancsát teljesíteni fogja a felsorolt megtorlások végrehajtására és hogy velük együtt fog bennünket sanyargatni, amennyire csak bír. Mi pedig nyilvánosan és szabadon engedélyt adunk eskü letételére annak, aki esküdni akar és senit sem fogunk valaha is ebben megakadályozni. Az országból mindazok, akik vonakodnak maguktól és önként esküdni a huszonöt bárónak arra, hogy velük együtt nyugtalanítsanak és sanyargassanak bennünket, parancsunkból esküdjenek meg a fentebb mondottak szerint. Ha valamelyik a huszonöt báró közül meghalna vagy eltávozna az országból, vagy más módon lenne akadályozva és ezzel a megtorlásokat kevésbé tudnák végrehajtani, úgy azok, akik megmaradtak a huszonöt báróból, szabad elhatározással válasszanak mást az illető helyére, aki azután hasonlóképpen tegyen esküt, mint a többiek. Minden dologban, melynek végrehajtására a huszonöt báró összegyűlik, ha történetesen a huszonöt jelen van, de egymásközt valamiben nincs meg az egyetértés, vagy közülük egyes meghívottak nem akarnak vagy nem képesek részt venni, úgy az jusson szilárd érvényre, amit a jelenlevő többség el fog határozni és meg fog parancsolni, mintha mind a huszonöten egyetértettek volna. A nevezett huszonöt esküdjön meg arra, hogy minden fent elmondott dolgot híven meg fog tartani és minden erejével meg fogja tartatni. Mi pedig semmi olyat nem fogunk követelni másvalakitől sem személyesen, sem más által, ami ezekből az engedményekből és szabadságokból valamit is visszavonna vagy kisebbitene. És ha ilyesvalamit sikerülne kieszközölni, úgy az legyen érvénytelen és hiábavaló, soha senki fel ne használhassa, sem mi, sem más.